

TIIVISTELMÄ – VUODEN 2019 TILANNERAPORTTI TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN LOUKKAUKSISTA

Miksi teollis- ja tekijänoikeudet ovat tärkeitä, teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaukset ja väärentämisen ja piratismiin torjunta

EUIPO
EUROOPAN UNIONIN
TEOLLISOIKEUKSIEN VIRASTO

www.euiipo.europa.eu

Tässä raportissa kootaan yhteen havainnot tutkimuksista, joita tekijänoikeuksien loukkausten eurooppalainen seurantakeskus (seurantakeskus) on tehnyt viime vuosina Euroopan unionin teollisoikeuksien virastolle (EUIPO) teollis- ja tekijänoikeusrikkomusten laajuudesta, alasta ja taloudellisista seurauksista EU:ssa. Raportissa hahmotellaan ja käsitellään teollis- ja tekijänoikeuksien taloudellista arvoa EU:n taloudessa, sitä, missä määrin tätä arvoa hyödynnetään, millaisia rikkomismekanismia on käytössä tämän hyödyn saamiseksi (anastamiseksi) ja minkälaisin toimin näihin haasteisiin vastataan.

EUIPO havaitsi Euroopan patenttiviraston kanssa yhteistyössä tehdyssä tutkimuksessa, että alojen, joilla teollis- ja tekijänoikeuksia käytetään paljon, yhteenlaskettu osuus EU:n taloudessa on noin 42 prosenttia bkt:stä (5,7 biljoonaa euroa) ja 28 prosenttia työllisyydestä (sekä lisäksi kymmenen prosenttia epäsuorina työllisyysvaikutuksina aloilla, joilla teollis- ja tekijänoikeuksia ei käytetä paljon). Nämä alat tuottavat myös kauppataseen ylijäämää maailmassa noin 96 miljardia euroa, ja näillä aloilla maksetaan työntekijöille 46 prosenttia korkeampia palkkoja kuin muilla aloilla.

Teollis- ja tekijänoikeuksien suuren rahallisen arvon vuoksi niiden rikkominen on houkuttelevaa rikollista toimintaa, joka aiheuttaa huomattavia kustannuksia oikeuksien omistajille ja taloudelle yleisesti.

EUIPO:n ja OECD:n vuonna 2019 tekemässä tutkimuksessa arvioidaan, että kansainvälisessä kaupassa vuonna 2016 tehtyjen teollis- ja tekijänoikeusrikkomusten osuus voi olla jopa 3,3 prosenttia maailmankaupasta. EU:n vuosittaisesta tuonnista jopa 6,8 prosenttia eli 212 miljardia muodostuu väärennetyistä tavaroista. Molemmat luvut ovat huomattavasti suurempia kuin näiden kahden organisaation vuonna 2016 julkaisemassa tutkimuksessa, mikä osoittaa, että ongelma on viime vuosina muuttunut vakavammaksi.

EUIPO on alakohtaisten tutkimusten sarjassa arvioinut, että myyntitappioita tulee väärennösten vuoksi 11 alalla EU:ssa (suoraan analysoitavilla aloilla ja niihin liittyvissä toimitusketjuissa). Vuosittaisten tappioiden määrä oli yli 96 miljardia euroa vuosina 2012–2016.

Korkea rahallinen hyöty, lievät seuraamukset ja suuret sijoituksen tuotot houkuttelevat rikollisjengejä väärennöstoimintaan. Tällaisten jengien toimintatapa on monimutkaistunut entisestään teknologian ja jakelukanavien kehittyessä, ja samalla väärennettävien tuotteiden kirjo on monipuolistunut.

Väärentäjien omaksumissa liiketoimintamalleissa hyödynnetään internetiä laajasti tuotteiden jakelussa ja edistämään laittoman digitaalisen sisällön jakelua ja kuluttamista. Väärennettyjä tuotteita myyvät verkkosivustot saavat lisämainostuloja sekä ”suuren riskin” mainoksista (aikuisviihde, pelit ja haittaohjelmat) että paradoksaalisesti myös laillisista merkeistä, jotka kärsivät siten kahdella tavoin mainonnasta kyseisillä sivustoilla (vahinko omalle merkille ja isäntäverkkosivustojen uskottavuuden lisääminen).

Väärennettyjen tavaroiden ja laittomasti laaditun sisällön välittämisen analysoinnin lisäksi EUIPO on tutkinut myös kysyntäpuolta eli EU:n kansalaisten asenteita teollis- ja tekijänoikeuksia kohtaan ja heidän halukkuuttaan käyttää tekijänoikeuksia rikkovia tavaroita ja palveluja. Kuluttajia houkuttavat väärennettyjen tavaroiden ostamiseen ja tekijänoikeussuojan alaisen sisällön laittomaan käyttöön muun muassa alhaisemmat hinnat, helppo saatavuus ja kyseiseen toimintaan liittyvän sosiaalisen leimautumisen vähäisyys.

Vastauksena tähän kehitykseen EUIPO toteuttaa ja tukee yhdessä julkisten ja yksityisten kumppanien kanssa monia toimia, joilla vastataan näihin haasteisiin. Tällaisia toimia ovat muun muassa tietojen antaminen oikeuksien omistajalle rikkomusympäristön muutoksista, yhteistyö Europolin kanssa teollis- ja tekijänoikeusrikoksiin puuttumisessa laajemmin, muun muassa osallistumalla erityistä teollis- ja tekijänoikeusrikoksia käsittelevän Europolin yksikön rahoittamiseen, tuen antaminen Euroopan komission toimille, joilla puututaan väärennettyjen tavaroiden tarjontaan kolmansissa maissa, ja pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) auttaminen suojelemaan teollis- ja tekijänoikeuksiaan sekä tietojen antaminen kansalaisille laillisesti saatavista digitaalisista sisällöistä sekä väärennettyjen tavaroiden ostamisen tai laittoman digitaalisen sisällön käyttämisen taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista.

